

نام و نام خانوادگی:	کلاس:	دبیرستان:
---------------------	-------	-----------

۱. معنی چند واژه در مقابل آن نادرست آمده است؟

«حضيض: صعود / شرف: بزرگواری / ضامن: کفیل / عزم: اراده / غبطه: رشک بردن / تراز: اندازه / خوف: ترس / قدر: ارزش»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲. در کدام گزینه معنی دو واژه صحیح و معنی دو واژه غلط است؟

(۱) غرّش: صدای مهیب / چراغدان: جا چراغی / مسعود: خجسته / اجل: مرگ

(۲) بوم: بوف / رونق: کسادی / عنان: افسار / عادل: دادگر

(۳) بقا: فنا / اختر: انجم / گرگ طبع: درنده / گلوگیر: خفه کننده

(۴) طبع: سرشت / دولت آشیان: آشیانه خوشبختی / تحمل: بردباری / عوعو: بانگ سگ

۳. با توجه به متن زیر، املاي کدام واژه صحیح است؟

«روزی او را گفتند: فلان کارگزار فرمان یافت و از او ضیاع و آبادی بسیار مانده است و فرزندان او به درجه استقلال

نرسیده‌اند. اگر مثال باشد تا عمال عمارت، بعضی در تصرف گیرند و در قبض آرند و دیوان را توفیری تمام باشد.

جواب داد: هر که را خلافت روی زمین سیر نگرداند، از مال یتیمان هم سیر نگرود. می‌بینم مردمان را که مرا به بخل

منصوب می‌کنند. من بخیل نیستم؛ لکن همگنان را بنده درم و دینار می‌بینم. آن را از ایشان باز می‌دارم تا مرا از برای آن

خدمت گذارند و راست گفته است آن حکیم که: سگ را گرسنه دار تا از پی تو دود.»

(۱) منصوب (۲) خدمت‌گذار (۳) عمارت (۴) ضیاع

۴. در میان کلمات و ترکیبات زیر، چند ترکیب یا واژه اشکال املايي دارد؟

«طالع مسعود - تأثیر اختران - بوم محنت - بهجت تبریزی - سیف فرقانی - ذاعقه و طعم - خاص و عام - حلق و دهان»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۵. کدام توضیح صحیح است؟

(۱) شعر سپید «پاسداری از حقیقت» از کتاب «گوشواره عرش» اثر «حمید سبزواری» است.

(۲) شعر نو «پاسداری از حقیقت» از کتاب «پیوند زیتون بر شاخه ترنج» اثر «حمید سبزواری» است.

(۳) شعر سپید «پاسداری از حقیقت» از کتاب «گوشواره عرش» اثر «سید علی موسوی گرمارودی» است.

(۴) شعر نو «پاسداری از حقیقت» از کتاب «پیوند زیتون بر شاخه ترنج» اثر «سید علی موسوی گرمارودی» است.

۶. تخلص «سید محمد حسین بهجت تبریزی» چیست؟

(۱) جذبه (۲) پروانه (۳) همای (۴) شهریار

۷. در کدام بیت، آرایه «استعاره» به کار نرفته است؟

(۱) اگر عشق او فتد در سینه سنگ

(۲) ز شیرین کاری شیرین دل‌بند

(۳) ز سوز عشق بهتر در جهان چیست؟

(۴) ز عشق آفاق را پر دود دیدم

به معشوقی زند در گوهری چنگ

فرو خواندم به گوشش نکته‌ای چند

که بی او گل نخندید، ابر نگریست

خرد را دیده خواب آلود دیدم

۸. در کدام گزینه، آرایه «حسن تعلیل» وجود دارد؟

(۱) شد بهار اما چه خوشحالی مرا چون بی قدش

(۲) غنچه و گل، اشک بلبل گر نمی‌کردند پاک

(۳) بگذر از بیت الحزن اکنون که در اطراف باغ

(۴) ای شب خورشیدپوشت سنبل باغ بهشت

شاخ گل در دیده می‌آید چو میل آتشین

آستین آن چرا خونین شد و دامان این

می‌کند بلبل غزل‌خوانی به آواز حزین

وی لب شگرفروشت چشمه ماء معین

۹. در همه ابیات زیر، آرایه ادبی « تضاد » وجود دارد؛ به جز گزینه.....

- (۱) قطره تویی بحر تویی لطف تویی قهر تویی
 (۲) دانه تویی دام تویی باده تویی جام تویی
 (۳) نیست کند هست کند بی دل و بی دست کند
 (۴) روز تویی روزه تویی حاصل در یوزه تویی
- قند تویی زهر تویی بیش میازار مرا
 پخته تویی خام تویی خام بمگذار مرا
 باده دهد مست کند ساقی خمّار مرا
 آب تویی کوزه تویی آب ده این بار مرا

۱۰. کاربرد معنایی « ردیف » در کدام بیت، متفاوت است؟

- (۱) معلّم همه شوخی و دلبری آموخت
 (۲) غلام آن لب ضحاک و چشم فتّانم
 (۳) هزار بلبل دستان سرای عاشق را
 (۴) همه قبیله من عالمان دین بودند
- جفا و ناز و عتاب و ستمگری آموخت
 که کید سحر به ضحاک و سامری آموخت
 بیاید از تو سخن گفتن دری آموخت
 مرا معلّم عشق تو شاعری آموخت

۱۱. در کدام بیت، « هسته گروه اسمی » درست مشخص نشده است؟

- (۱) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت
 (۲) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن
 (۳) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع
 (۴) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام
- هم بر چراغدان شما نیز بگذرد
 تأثیر اختران شما نیز بگذرد
 این گرگی شبان شما نیز بگذرد
 بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

۱۲. نقش دستوری واژگان مشخص شده در بیت زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

« آن چنان کز رفتن گل، خار می ماند به جا / از جوانی حسرت بسیار می ماند به جا »

- (۱) مضاف الیه - متمم - مفعول (۲) نهاد - متمم - قید (۳) مضاف الیه - متمم - قید (۴) نهاد - مفعول - مسند

۱۳. کدام گزینه با عبارت «چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد» تناسب ندارد؟

- (۱) عقل در راه عشق نایناسست عاقلی کنار بسوعلی سیناسست
 (۲) عاشقی خود نه کنار فرزانه است عقل در راه عشق، دیوانه است
 (۳) عقل سرگردان چه داند ذوق بزم عاشقان؟ ناسزایی خود کجا باشد سزای کوی عشق؟
 (۴) رسید موسم آثار رحمت یزدان یکی به چشم شگفتی به رحمتش بنگر

۱۴. مفهوم کدام گزینه از مفهوم عبارت «شهر را از عدل، دیوار کن و راهها از ظلم و خوف پاک کن، که حاجت نیست

به گل و خشت و سنگ و گچ». دورتر است؟

- (۱) عدل، بازوی شه قوی دارد قامت ملک مستوی (مراست) دارد
 (۲) سخت بیخی درخت از باد است گنج پُر زر ز مُلک آباد است
 (۳) ملک ویران نشود خانه خیر آبادان دین تغییر نکند قاعده عدل به جای
 (۴) شه چو ظالم بود نپاید دیر زود گردد بر او مخالف، چیر

۱۵. مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر تناسب کمتری دارد؟

- (۱) عدل ورز و به گورد ظلم مگرد ظلم از این مملکت برآرد گورد
 (۲) ظلم تاریک و دل سیه کندت عدل رخشنده تر از مه کندت
 (۳) شاه کوا و عدل و داد پیشه کند پادشاهیش بیخ و ریشه کند
 (۴) با کفر توان ملک نگه داشت ولی با ظلم و ستمگری نمی پاید ملک

۱۶. رباعی زیر با همه ابیات ارتباط مفهومی دارد به جز ..... .

مرغی دیدم نشسته بر باره توس / بر چنگ گرفته کله کی کاووس
 با کله همی گفت که افسوس افسوس / کو بانگ جرس ها و کجا ناله کوس؟
 (۱) ای بس شه پیل افکن، کافکنده به شه پیلی / شطرنجی تقدیرش در ماتگه حرمان
 (۲) کسری و ترنج زر، پرویز و به زریین / بر باد شده یکسر، با خاک شده یکسان
 (۳) پرویز به هر بومی، زریین تره گسترده / کردی به بساط زر، زریین تره را بستان
 (۴) گفتی که کجا رفتند آن تاجوران اینک / ز ایشان شکم خاک است، آبستن جاویدان

۱۷. گزینه .... با «علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را / که به ماسوا فکندی، همه سایه هما را» تناسب بیشتری دارد.

(۱) بر فرق تو ز رحمت یزدان نثار باد / زیرا که به ز رحمت یزدان نثار نیست
 (۲) این جهان چون باغ و ما همچون نهالیم و درخت / رحمت و احسان او چون ابر و چون باد صباست
 (۳) رسید موسم آثار رحمت یزدان / یکی به چشم شگفتی به رحمتش بنگر
 (۴) تا خلق را به رحمت ایزد بود نیاز / از خلق روزگار، دلت بی نیاز باد

۱۸. مفهوم کدام گزینه از سایر ابیات دور است؟

(۱) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من / چو اسیر توست اکنون، به ایر کن مدارا؟
 (۲) چون درشتی می کند دشمن تو نرمی پیشه کن / نرمی از دل کینه ها بیرون یکایک می کند
 (۳) تا دل هرزه گرد من رفت به چین زلف او / زان سفر دراز خود، عزم وطن نمی کند
 (۴) با دل آزاران مدارا کن که هیچ از شأن شهد / کم نگردد گر سپر در پیش زنبور افکنند

۱۹. مفهوم کدام گزینه با مفهوم بیت «چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد» تناسب دارد؟

(۱) ظلم از دل و دست ملک نیرو بیبرد / عادل ز زمانه نام نیکو بیبرد
 (۲) سیف فرغانی چو پیدا گشت بوم شوم ظلم / راست چون عنقا نهان شد طایر میمون عدل
 (۳) با کفر توان ملک نگه داشت ولی / با ظلم و ستمگری نمی پایند ملک
 (۴) جایی که نماند اثر از داد مپندار / بر مایه بیداد و ستم هیچ دوام است

۲۰. مضمون کدام بیت با مضمون «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد» تناسب بیشتری دارد؟

(۱) به صبر کوش که گر خار جور گردون را / ز پای بر آری در دیده ات خلیده شود (فرو رود)
 (۲) سپر تیر تحمل نکند تیر فراق / با کمان ابرو اگر جنگ نیغازی به
 (۳) تا در این دوری ز داروی و ز درمان چاره چیست / صبر کن چندان که این دوران دونان بگذرد
 (۴) اگر خواهی که هر دشوار آسان بگذرد بر تو / خدنگ جور گردون را لقب، سهم (=تیر) سعادت کن

پاسخ تشریحی آزمون

۱. گزینه ۱ ← حسیض: جای پست در زمین یا پایین کوه / تراز: سطح.
۲. گزینه ۳ ← گزینه ۲: رونق: رواج، فروغ، روشنایی، زیبایی، جمال / گزینه ۳: بقا: دوام، همیشگی، پابندگی، زیست، متضاد فنا / اختر: ستاره، کوکب، نجم.
۳. گزینه ۴ ← سه واژه غلط و شکل صحیح آن: منصوب: منسوب / خدمت گذار: خدمت گزار / عمارت: امارت.
۴. گزینه ۱ ← شکل صحیح موارد غلط: سیف فرغانی - ذائقه و طعم.
۵. گزینه ۳ ← شعر سپید «پاسداری از حقیقت» از کتاب «گوشواره عرش» اثر «سید علی موسوی گرمارودی» است.
۶. گزینه ۴ ← تخلص «سید محمد حسین بهجت تبریزی»، «شهریار» است.
۷. گزینه ۲ ← استعاره‌ها: گزینه ۱: سینه سنگ / گزینه ۳: خندیدن گل و گریستن ابر / گزینه ۴: درد آفاق و دیده خرد.
۸. گزینه ۲ ← در گزینه دو، شاعر علت سرخی گل و غنچه را پاک کردن اشک خونین بلبل می‌داند.
۹. گزینه ۴ ← تضادها: گزینه ۱: قطره با بحر و لطف با قهر و قند با زهر / گزینه ۲: پخته با خام / گزینه ۳: نیست با هست.
۱۰. گزینه ۳ ← گزینه ۱ و ۲ و ۴: آموخت به معنای «یاد دادن» / گزینه ۳: آموخت به معنای «یاد گرفتن»
۱۱. گزینه ۳ ← در گزینه سه، هسته گروه اسمی «این گرگی شبان شما» واژه «گرگی» است؛ نه شبان!!!
۱۲. گزینه ۳ ← رفتن گل، ترکیب اضافی است و گل نقش «مضاف الیه» دارد / از حرف اضافه و بعد از آن «جوانی» نقش متمم می‌گیرد / بسیار در مصراع دوم نقش «قید» دارد؛ زیرا قابل حذف و جابه‌جایی است.
۱۳. گزینه ۴ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه ۱ و ۲ و ۳: ناتوانی عقل / مفهوم گزینه ۴: شگفت زده شدن از رحمت خداوند.
۱۴. گزینه ۲ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه ۱ و ۳ و ۴: عدل، مایه استواری مُلک است / مفهوم گزینه ۲: آبادانی باعث ثروت
۱۵. گزینه ۲ ← ستایش عدل و نفی ظلم، مفهوم مشترک تمام ابیات است؛ پس باید به دنبال مفهوم دیگری بگردیم / مفهوم بیت دو: عدل موجب روشنایی دل و ظلم باعث تاریکی دل / مفهوم بیت ۱ و ۳ و ۴: حکومت با عدل پایدار می‌ماند و ظلم سبب ویرانی مملکت است.
۱۶. گزینه ۳ ← مفهوم رباعی و گزینه ۱ و ۲ و ۴: ناپایداری دنیا و قدرت و حتمی بودن مرگ / مفهوم گزینه ۳: بساط شاهانه
۱۷. گزینه ۲ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه دو: سایه رحمت بر سر همه جهانیان گسترده است / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: رحمت الهی بهترین پاداش است / گزینه ۳: بهار نشانه‌ای از رحمت الهی است / گزینه ۴: دعا برای بی‌نیازی ممدوح
۱۸. گزینه ۳ ← مفهوم بیت ۱ و ۲ و ۴: مدارا با دشمن / مفهوم بیت سه: رفتن به کوی معشوق و عدم بازگشت از آن‌جا.
۱۹. گزینه ۴ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه چهار: ناپایداری دنیا و قدرت / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: ظلم موجب ضعف و عدل باعث نیکنمایی است / گزینه ۲: گسترش ظلم باعث دست‌نیافتن به عدل می‌شود / گزینه ۳: حکومت با کفر باقی می‌ماند ولی با ظلم پایدار نخواهد ماند.
۲۰. گزینه ۳ ← مفهوم صورت سؤال و گزینه سه: طی کردن دوران ستم با صبر و تحمل / مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: صبر در برابر ستم بی‌پایان روزگار / گزینه ۲: صبر در برابر سختی فراق، فایده ندارد / گزینه ۴: برای عاشق، دشوارها ساده‌اند